

sus orientem. Ipse Auctor deinceps l. 8 c. 45 p. 409, eorum locorum usum explicat, cum illuc Eucharistiæ reliquias, post omnium communionem, deferri jubet.

(5) Consule Schelestratum in Concil. Antioch. p. 186.

(6) De cunctis exterioribus antiquarum Ecclesiarum partibus late disputant Binghamus Origia. eccles. l. 8 c. 7 t. 3 p. 252 et seq. cit. ed., et Selvagijs Antiquit. christian. l. 2 c. 5.

(N. S. Ex Ecclesiæ Hispanæ disciplina, Tempa, ut plurimum, tribus constant partibus; Sanctuario, scilicet, Nave, et Choro. Sanctuarium, quod Presbyterium universim audit, est ea pars Aræ Majori proximior, paululum supra commune solum erectior, et nonnunquam etiam cancellis septa, cui nonnisi Clericis Divina operaturis ingredi licet. Navè est ille amplior Ecclesiæ locus, fidelibus precaturis deputatus, qui inter Chorum, et Sanctuarium est medius. Chorus locus ille est, muris, aut cancellis circumseptus, in quo Clerici Divinas laudes cantaturi adstant. In Majoribus situs est in ipso Ecclesiæ plano, binis summum gradibus erectus, in minoribus vero erectior est, fornicibus subnixus, ita ut ex interioribus ædificiis pateat ingresus. Baptisterium, ut plurimum, ad ipsos Ecclesiæ fores situm est, ferreis etiam cancellis munitum. Paucæ Ecclesiæ sunt, quæ atrium non habeant, eæ præcipuæ, quæ Monasteriorum vestigia servant. Neque ulla quoque est Ecclesia, quæ non habeat Diaconium, aut Sacrarium, seu, ut vulgo sonat, Sacristia, eanique quantum fas sit amplissimam, commodissimam, et pulcherrime ornatam. Postremo Majoribus Ecclesiis ædificia adjacent, habendis Capitulis, et suppellectilibus custodiendis deputata, et in quibus inferiores Ecclesiæ ministri habitent).

SECTIO I.

DE CONSECRANDIS, ET RECONCILIANDIS ECCLESIIS.

16. CONSECRATIO ECCLESiarUM, ET EJUS ANTIQVI RITUS.—17. RITUS, QUI NUNC OBTINENT.—18. ECCLESIE CONSECRATIO AD EPISCOPIUM PERTINET, EA NON ITERANDA.—19. ECCLESIA VIOLATA, AUT POLLUTA.—20. EA RECONCILIANDA EST.

16.

AEDIFICATA Ecclesia, ut primum fieri potest, consecratur, vel saltem benedicitur; nam secus in ea rem divinam conficere nefas est. Antiquissimus est Ecclesiarum consecrandarum usus (1); sed non iidem semper ritus, eademque cæremoniæ adhiberi consueverunt. Ex veteri disciplina vicini Episcopi vocabantur (2); et interdum etiam concilia celebrari solebant (3). Episcopi sermones habebant (4); cuncti fundebant preces: ac denique divinis sacrificiis, mysticis oblationibus, hymnis, aliisque pietatis, operibus, summo omnium gaudio, et celebritate consecratio peragebatur (5). Martyrum quoque reliquias, ritu saltem Romano, adhibitas fuisse constat (6).

(1) Ecclesias tantum IV. sæculo, pacato Constantini imperio, consecrari cœpisse, multi arbitrantur: laudantque Eusebium Hist. l. 10 c. 5 p. 464 ed. cit., et Athanasium Apol. ad Constant. n. 17 et 18 opp. t. 1 p. 242 et 245 ed. Patav. 1777. Equidem iis facile assentior, si publicam illam, et solemnem consecrationem intelligunt, quæ tantum pace Ecclesiæ data absolvi potuit; sed ab iis valde dissentio, si etiam privatam consecrationem excludunt, ac plane omnem adhibitum negant actum religionis, per quam Ecclesia divino cultui addiceretur. Nam templorum consecrationem è veteri testamento ad novum, atque ab Apostolis ad eorum successores transiisse, semperque in Ecclesia retentam, ac servatam arbitror. Quomodo expedita fuerit vetus consecratio toto illo temporis spatio, quo ethnici homines imperio potiebantur, incertum est; et forte initio consistebat in solemnibus gratiarum actione, certisque precibus, quam tunc eorum temporum usus postulabat, quæ est simillima veri conjectura Josephi Aloysii Assemani, præstantissimi olim in Romana Academia Collegæ mei, mihi quæ, dum vixit, amicissimi, in Tract. de Eccles. rever. et asyl. art. 6 p. 64, et Laurentii Selvagii Antiquit. Christian. l. 2 c. 5 §. 1. Consule Bonam. Rer. liturgic. l. 1 c. 19 §. 3 t. 2 p. 71 et seq. ibique Salam in Not.

(2) Vide Eusebium Hist. l. 10 c. 3 p. 464 et de Vit. Constant. l. 4 c. 45 p. 650; Socratem l. 1 c. 28 p. 65; Sozomenum l. 2 c. 26 p. 81; Theodoretum l. 1 c. 51 p. 64 omnes ed. Valesii Cantabrig. 1720; Augustinum Ep. 269 ad Nobilium, col. 902 opp. t. 2 ed. Ven. cit.

(N. S. Sic vocati ab Alphonso Magno Episcopi, Oscensis, Legionensis, Asturicensis, Salmaticensis, Cauriensis, Comanbricensis, Lamecensis, Vescensis, Portucalensis, Bracarenensis, Tudensis, Auriensis, Iriensis, Lucensis, Britoniensis, Cæsaraugustanus, Ovetensem Ecclesiam, cum illius Urbis Episcopo, sollemni pompa, et Evangelica habita concione, consecrarunt die 24 Junii an. circit. 875, cui Rex ipse una cum præcipuis Regni Proceribus, et catholica plebe interfuerunt; ac sanctum celebratum est Concilium, in quo inter alia, illud maxime constitutum est, ut Ecclesia Ovetensis Metropolis haberetur. Valesis Aguirre, Concil. Tom. 4 pag. 556. Plures dein Episcoporum conventus habiti sunt Ecclesiarum consecrationis causa, videlicet, Rotensis an. 1022, Pampilonensis an. 1025, Rivipollensis an. 1052, Gerundensis an. 1058, Urgellensis an. 1070, Barcinonensis an. 1058, Helenensis an. 1058).

Illis adde, ex M. Villodas Antiq., part. 2, sect. 5, pag. 176: «Ad S. Jacobi templum Compostellæ inaugurandum (quod tempore Alphonsi III contigit) Rex ipsemet Alphonsus, cum tota ipsius familia, 17 episcopis, Palatii comitibus, ac magnatibus interfuit comitatus. Legionensis item Ecclesiæ consecrationi Alphonsus VI, et ejus sorores Urraca et Elvira, et Pelagius Episcopus, 7 quoque alii episcopi adfuerunt. (Florez, t. 19).»

(3) Hinc propter dedicationem Ecclesiarum frequentes habitæ sunt Synodi, qualis fuit Antiochena an. 541, quæ inde in eucæniis dicta est.

(4) Plures hujusmodi sermones apud Ambrosium, Augustinum, atque alios extant.

(5) Eusebius in Vit. Constantin. l. 4 c. 45 p. 651 ed. cit.

(6) Ambrosius Ep. 22 col. 931 n. 43 opp. t. 3 ed. Ven. cit., Paulinus Ep. 52 ad Severum col. 199 n. 7 ed. Xeronæ 1756.

17. Ritus, qui nunc servantur, describit Pontificale Romanum (1), cujus decreto diei consecrationis anteire debet jeju-

nium, et vespere canendae coram reliquiis, quae sub altare collocantur. Deinde Episcopus mane ter ipsam Ecclesiam exterius circumit, et aqua benedicta adspersit; tum Ecclesiam ingreditur, delineato duplici graeco, ac latino in ipso templi pavimento alphabeto, ac una quidem in porta, duodecim vero in interioribus parietibus signatis crucibus, iisque sacro chrismate linitis, psalmis, hymnis, precibus, aliisque ritibus consecrationem perficit; denique Missam celebrat, quae tamen ad vim intimam consecrationis non pertinet. Atria etiam consecrantur, et suos etiam ob eam rem habent ritus, et caeremonias (2).

- (1) Par. 2 tit. 2 p. 32 ed. Catalani Rom. 1739.
- (2) Vide Pontificale Romanum l. c. tit. 3, 4, 5 p. 157 et seq.

48. Consecratio Ecclesiae actus est sacer, et solemnis, per quem ea divino cultui addicitur (1). Tantum Episcopus Ecclesiam consecrat diocesis suae, neque haec Presbyteris potestas est (2). Quovis die fieri potest consecratio, quamquam fieri soleat die festo (3), et solemnia sacra dedicationis quovis anno celebranda sunt (4); semelque facta numquam iteratur, nisi tota pene collapsa, aut exusta instauretur Ecclesia, vel nisi de illius consecratione dubitetur (5). Altaris etiam consecratio non repetitur, nisi frangatur, aut nisi evellatur e basi, ubi affixum fuerat (6).

(1) Ecclesiae consecratio, et dedicatio passim confunditur, quasi Ecclesiam consecrare ac dedicare unum idemque sit; sed revera alia consecratio, et alia dedicatio est, quod observat Mazochius de Camp. Amphith. c. 3. Diatr. de Consecr. et Ep. de Dedicat. sub ascia c. 1. Dedicatio proprie est initiatio, et primus rerum usus, consecratio autem potius ad caeremonias pertinet, quibus ecclesiae consecrantur. Sed quoniam utrumque conjunctim perficitur, factum est, ut duo haec vocabula indiscriminatim accipiantur.

- (2) Can. 9 et 25 de Consecr. dist. 1, cap. 1 de Relig. domib.—Syn. Bracar. I, can. 19, alias 56; Hispal. II, can. 7.
- (3) Cap. 2 de Consecr. eccles.—Syn. Caesarang. III, can. 1.
- (4) Can. 16 et 17 de Consecr. dist. 1.
- (5) Can. 16, 18 et 20 de Consecr. dist. 1.
- (6) Can. 19 de Consecrat. dist. 1 cap. 1 de Consecrat. eccles.

49. Consecrata Ecclesia, si violetur aut polluat, reconciliari debet, quoniam in ea res divina fieri non potest (1). Polluitur autem injuriosa humani sanguinis effusione, et homicidio, quod, etiam non effuso sanguine, in Ecclesia patratum est (2); item humani seminis voluntaria effusione (3); denique infidelis, aut excommunicati vitandi sepultura (4).

- (1) Cap. ult. de Consecr. eccles.
- (2) Cap. 4 eod.
- (3) Cap. 4 et ult. eod.
- (4) Cap. 7 eod., can. 27 de Consecr. dist. 1.

20. Reconciliatio fit ab Episcopo, missis precibus, et adspersione aquae, cum qua vinum, et cinis commiscetur (1). Quae caeremonia designat peccatorum reconciliationem, eoque videtur spectare cinis, qui in publica poenitentia adhibebatur. Si Ecclesia benedicta tantum erat, non consecrata, etiam Presbyter lustrali aqua reconciliationem facit (2). Cum pollutio facta est ob sepulturam excommunicati, aut infidelis, ante omnia cadaver, si discerni possit, effodiendum est (3). Reconciliata autem Ecclesia, reconciliantur etiam atria, eique conjuncta coemeteria, quae duo simul cum violata Ecclesia violantur (4).

- (1) Cap. 4, 7, et 9, de Consecr. eccles.
- (2) Cap. ult. eod. ibique Glos.
- (3) Can. 27 et 28 de Consecr. dist. 1.
- (4) Cap. unic. de Consecr. eccles. in 6.

SECTIO XI.

De Immunitate Ecclesiarum.

21. SACRORUM LOCORUM REVERENTIA APUD OMNES GENTES.—22. CHRISTIANI SUARUM REVERENTIA ECCLESiarUM CUNCTIS PRESTARE DEBENT.—23. QUANTA FUERIT VETERUM CHRISTIANORUM REVERENTIA.—24. UNDE ORTA ECCLESiarUM IMMUNITAS?—25. IN ECCLESIA PROFANI ACTUS NON EXERCENDI.—26. JUS ASYLI.—27. UNDE REPETENDUM?—28. REGENDUM LEGIBUS ECCLESIASTICIS.—29. QUE LOCA ASYLI JURE POTANTUR?—30. QUORUM CRIMINUM REI AB ECCLESIASTICO ASYLO EXCLUDANTUR.—31. QUOMODO HI AB ECCLESIA EDUCENDI?

21.

OMNES gentes, quae templa habuerunt (habuerant autem cunctae, quibus erat religio) (1) aedes suis diis addictas, et consecratas praecipuo quodam honore, ac reverentia prosequi consueverunt. Hinc nefas erat violare templum, aut quidquam in eo facere aliter ac deceret, et in ipso armorum strepitu, ac tumultu, militaris licentia templorum jura sancta, et inviolata servabat. Hebraeorum templum quantam venerationem haberet, omnibus compertum est; et certe nemo non intelligit, quam venerandus, et colendus esset locus, quem ipse Deus sanctum se fecisse affir-